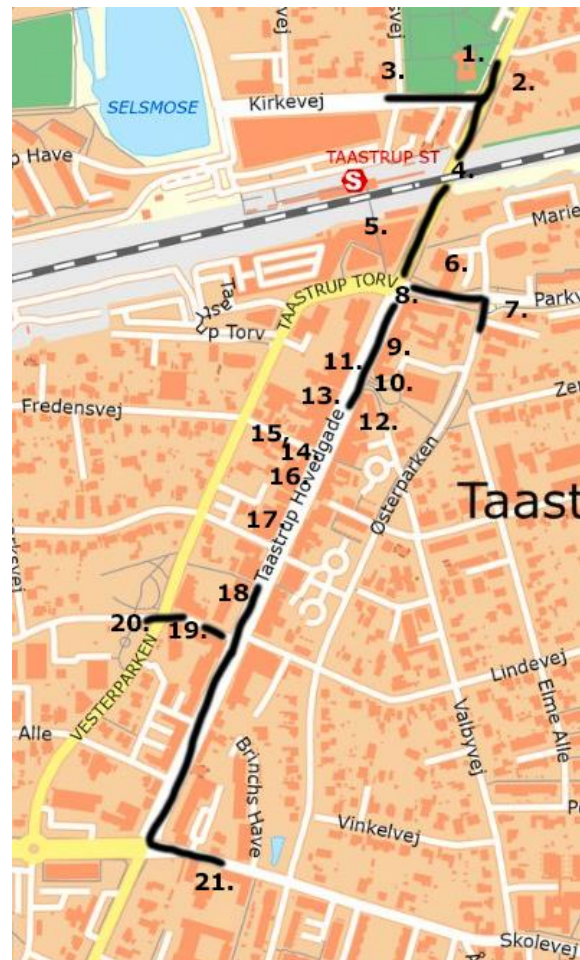

Taastrup

Taastrup var førhen en stationsby!

- Kimen til Taastrup blev lagt i 1788, da Køgevej, der skulle forbinde København med Køge, blev anlagt.

- Da man i 1847 byggede en station, hvor den nyanlagte jernbane skar Køgevej, var grundlaget lagt for en stationsby. Den fik siden navnet **Taastrup**, fordi den er lagt på landsbyen **Taastrup Valbys** marker.

- De første små 25 år lå her kun en station, en postgård og en kro, men fra 1870'erne skød det ene hus frem efter det andet på begge sider af Køgevej. Omkring år 1910 var **Taastrup** en fuldt udbygget handels- og serviceby centreret omkring 3 købmændsgårde, en række håndværkere og et par private mejerier, der alle især servicerede omegnens landmænd. Taastrup havde på dette tidspunkt fået både en kirke, 2 skoler, et vandværk, et gasværk samt et kommunkontor, og stationsbyens første små undseelige huse var nu erstattet af smukke røde tre etages huse. Og Taastrup fortsatte med at vokse.

- Fra især 1940'erne begyndte de omkringliggende marker så småt at blive omdannet til villakvarterer, der lagde sig som en ring omkring den gamle stationsby. Da S-banen i 1963 blev forlænget til Taastrup, blev denne udvikling forstærket, for samtidig med at landbruget var i forandring, betød de fremvoksende villakvarterer, at den gamle handels- og serviceby umærkeligt blev omdannet til den moderne forstad, den er i dag. For at understrege denne udvikling blev **Taastrup Hovedgade**, som den gamle **Køgevej** nu hed, i 2003-05 renoveret under mottoet: *'Danmarks flotteste hande!sgade'*.

Den Historiske byvandring gennem **Taastrup** er for dig, der har lyst til at gå på jagt efter den gamle stationsby, **Taastrup**, i den moderne forstadshandels!gade **Taastrup Hovedgade**.

Har du børn med, kan du supplere turen med en **Historisk skattejagt for børn og voksne gennem Taastrup og Taastrup Valby**. Scan denne QR-kode.

Turen gennem Taastrup er en tur til fods. Start ved Taastrup Nykirke, der ligger nær stationen. Her kan du også parkere.

1. Taastrup Nykirke

Kirken er et naturligt udgangspunkt for denne tur. Den blev bygget i 1907. Kirken blåstemplede på sin egen måde området omkring Køgevej som en stationsby. Grunden, kirken ligger på, blev skænket af en storbonde, mens kirken blev bygget for penge indsamlet blandt den 'nye' stationsbys fremtrædende mænd. Kirken er tegnet af arkitekt **Holger Jakobsen**, som også er arkitekten bag **Stærekassen**, som indtil 2008 var en af Det kongelige Teaters scener.

Bemærk kirkens utraditionelle form. Koret ligger f.eks. mod vest, mens tårnet er placeret ved siden af kirkebygningen, så det ligger for enden af **Jernbane Allé**, hvor mange af byens spidser, der havde betalt kirken, boede. Tårnet er forbundet med kirken via et våbenhus. I 1985 fik kirken en tilbygning med lokale til konfirmationsundervisning, møder, udstillinger etc.

Bemærk et lille relief af **Veronicas svededug** over hovedindgangen.

Man er ikke i tvivl om, at det er en teaterarkitekt, der står bag kirkens indretning. Lidt utraditionelt sidder menigheden som i et teater i to etager. Dertil er døbefont, prædikestol og alter som en scene placeret midt i kirken.

Hans og Jørgen Larsen har stået for døbefonten i klæbersten. Bagved hæver en opmuret **prædikestol** sig. Før 1940 var der indmuret et soltegn på den. Da det lignede et hagekors, blev det sløret. Øverst ses et fritstående **alter**. En lokal kunstner, **C.N. Overgaard**, har udsmykket kor og vinduer med motivet *'den gode hyrde'*. Det hele indrammes af to store træskulpturer af apostlene Peter og Paulus. Billedhuggeren **Chr. Lindstrøm** havde skåret dem af to elmetræer, der førhen voksede på kirkens grund.

2. Taastrup Mælkeforsyning

1908 til 1950'erne (Taastrup Hovedgade 57).

I det røde hus overfor kirken lå førhen et af Taastrup gamle mejerier. Det var et privat mejeri, som var kendt for sin produktion af *Madsens Brieost*. Lidt syd for, hvor der i dag er en jernbanebro, lå forgængerens, Taastrups første mejeri fra 1890, men det er væk i dag.

Som andre fejrede Taastrup i **1920 genforeningen**. Bemærk den sten, der blev rejst i denne anledning.

3. Teknisk Skole

(Kirkevej 4).

På sidevejen til højre ses en skole. Den er tegnet af den

lokale arkitekt *Frederik Appel* og blev bygget i 1915 som *Teknisk Skole*. Skolen var egentlig startet i 1911, men holdt til her fra 1915 til 1960. Denne skole var et fint udtryk for, at Taastrup var en driftig by, der nu også havde en teknisk skole. I 1960 blev den omdannet til folkeskole og hed de følgende år *Nordre skole*. Sidst overtog *Vestegnen Privatskole* i 1986 bygningerne. Skolen holder fortsat til her.

4. Gå under **viadukten**. Før 1920 kørte man hen over sporene, når man passerede Køgevej på dette sted. Da trafikken steg, byggede man i 1920 en viadukt, så man fremover kørte under sporene.

5. Taastrup Station

Taastrup Station blev åbnet i 1847, da man anlagde den første jernbane mellem *København* og *Roskilde*.

Bemærk en mindesten nær Taastrup Torv. - Den første station i 1847 var en lille undseelig bygning, der lå her syd for banen. Senere blev den udvidet.

- I 1918 fik Taastrup Station en ny statelig bygning, der lå nord for banen. Det var en flot stations-

Historiske byvandring i Høje-Taastrup Kommune: Taastrup

bygning, der passede til stationsbyen Taastrup. (*Nedrevet i dag*)

- I 1978 fik Taastrup station et mere åbent præg med to platforme, der passede til forstaden Taastrup. Den ene var til S-tog, den anden til fjerntog. Sidstnævnte blev siden nedlagt.

- I 2013 blev der bygget et stationscenter, *Taastrup Torv*, nær stationen, der imødekommer forstadsberboernes behov. Ud imod

Taastrup Hovedgade rummer Taastrup Torv fx Fitness World, Cassandre Bistro, Kvikly og nogle lejligheder.

- Hvor store dele af *Taastrup Torv* ligger i dag, blev der i 1847 bygget en postholdergård.

- Da posten i 1882 flyttede ind på stationen, blev postholdergården omdannet til en købmandsgård. Det var den første store købmandsgård i Taastrup.

Fra 1894 hed den **Johan F. Hansens Købmandsgård**. Det var omkring den og to andre købmandsgårde, at Taastrup fra 1890'erne for alvor voksede frem som en handels- og serviceby for

omegnens bønder. I 1950'erne mistede købmandsgårdene sin betydning, og Johan F. Hansens Købmandsgård lukkede. Bygningen blev nedrevet i 1960'erne.

6. Taastrup Nykro

Da stationen åbnede i 1847, anlagde kroejeren på Roskilde Kro en kro overfor stationen. Det var en kro i bindingsværk, der fik navnet Taastrup Nykro.

- Da kroen nedbrændte i 1902, blev den genopført som en hvid stilfuld bygning i palæstil.

- 1943 ændrede kroen navn til *Lipperts Hotel*.

- Siden overtog FDB bygningen og besluttede efter en årrække at rive den ned.

Tekst og nye foto: Else Trier, 2022

- '*Lipperts Venner*' protesterede og den 16. juni 1984 genåbnede huset som et brugerstyret **Medborgerhus**.

Til venstre for Medborgerhuset ses en sti. Det var oprindeligt her, at *Marievej*, en anden af Taastrups ældre villakvarterer, mandede ud. Til højre ses *Parkvej*. *Gå lidt ned ad den*.

7. Taastrup Lund

Østerparken 1-3.

Huset blev bygget som et forsamlingshus og

indviet den 27. 11 1898. Det var dengang en imponerende bygning med en kæmpe teatersal, der hvor *Parkvej* ligger i dag. Med denne bygning havde Taastrup både en kro og et forsamlingshus. Forsamlingshuset fik dog kun en kort levetid, for i 1902 købte ejeren af Taastrup Nykro det. Da hans egen kro var brændt, genbrugte han forsamlingshusets teatersalen i en lidt formindsket udgave i den nye kro. Den kan i dag ses i Medborgerhuset. I dag er der kun en meget lille reminiscens af Taastrup Lund.

Sloths Mejeri 1916-1930'erne (Østerparken 5-7).

Det gule nabohus er fra 1916. Det var et andet af den gamle stationsbys mejerier. En overgang ejede mejeriet også resterne af Taastrup Lund.

Mejeriet havde dog en kortere levetid og lukkede allerede i 1930'erne. Herefter blev bygningen en overgang først brugt af medicinfabrikken, *Medicinalco*, siden af *Rosti Plastikfabrik*.

I begyndelsen af 1980'erne blev bygningen renoveret og omdannet til ungdomsboliger, der passer til forstadsbeboernes behov.

Gå tilbage til Taastrup Hovedgade.

Mens trafikken i stationsbyens tid buldrede igennem *Køgevej*, siver bilerne nu til hverdag ned ad forstadsbeboernes moderne forretningsgade *Taastrup Hovedgade*. Bag renoveringen lå en arkitektkonkurrence, som arkitektfirmaet *Brix og Thorvald* vandt. Midt på vejen ses en rambla smukt afgrænset af to

rækker platantræer. Til hverdag fungerer ramblaen som parkeringsplads, mens den ved festlige lejligheder omdannes til et skyggefult torv.

8. De to hjørnebygninger på Taastrup Hovedgade har altid dannet en slags indgangsport til handeleggaden.

Mens de første huse på Køgevej i 1870'erne var små enetages huse, blev hjørnebygningerne erstattet med smukke 3-etages bygninger i begyndelsen af 1900-tallet.

Huset (*Taastrup Hovedgade 75*), der

i stueplan rummer *Thiele* og *Arbejdernes Landsbank*, er et godt eksempel på den byggestil, der vandt frem i Taastrup omkring 1900. Bemærk de flotte mønstre på husets facade.

I 1958 blev hjørnebygningen til venstre revet ned for at give plads til arkitekt *Theodor Pedersens* firetages moderne betonbygning.

I 1974 stod det andet hjørnehus for skud (*Taastrup Hovedgade 50*). Det er de to nyere bygninger, der i dag danner indgang til den moderne forretningsgade.

9. Den anden købmand (*Taastrup Hovedgade 77*).

I det røde hus lå den anden af Taastrups tre store købmandsgårde, som Taastrup i sin tid voksede op omkring. Købmændene *Larsen* og *Olsen* havde indtil 1912 udsalg i

Historiske byvandring i Høje-Taastrup Kommune: Taastrup

stueplan midt for. På 1. sal boede den ene, *Larsen*, mens de små værelser på 2. sal var bolig for kommisserne.

I 1912 flyttede butiksudsalget over i hjørne-

bygningen.

I 1917 overtog Købmand *Bøgh* Købmandsgården. **Bøghs Købmandsgård** blev siden betragtet som den 'fine' købmand i Taastrup. Den lukkede i 1960'erne, og hjørnehuset rummer i dag *Shusi Amor* og *Finn In*.

I *Larsens* og *Olsens* gamle købmandsgård lå der fra 1912 bl.a. en boghandel. Fra 1923-2016 hed den *Martin Mortensen Boghandel*. I dag ligger *Matas* hvor boghandleren før lå. Butikken er nabo til *Asferg smykker og ure*.

10. Akseltorv

Torvet har fået dette navn, fordi bønderne førhen kom kørende hertil og holdt torvedag her. Proprietær *Mortensen* fra *Lykkesdal*, hvis jord store dele af Taastrup er bygget på, brugte *Valbyvej*, når han skulle med toget. I 1913 solgte han sin gård og byggede en stor villa, *Valbyvej 31*, som aftægtsbolig. Denne vidnede om, at han havde tjent godt på fra salget af jorden.

Bemærk det røde treetages hus på hjørnet med det smukke buede mønster under taget. På facaden står der **Hunecksminde 1912**. *Huneck* var en tysk murer, der i 1860'erne købte denne hjørnegrund. Her byggede

han nogle lave huse, der svarede til de andre små huse i Taastrup på den tid. Efter forældrenes død rev *Hunecks* børn flere af de små huse ned og byggede i stedet denne bygning til minde om forældrene i den byggestil, der prægede stationsbyen Taastrup på det tidspunkt. Det meste af tiden har der været tøjforretning her. I dag holder *Louis Nielsens* briller til her.

Tekst og nye foto: Else Trier, 2022

12. Den tredje

købmandsgård (*Taastrup Hovedgade 56*).

Det røde treetages hus på den anden side af vejen, hvor *Kop og Kande* og *Marios Pizza* holder til i dag, rummede oprindeligt den tredje købmandsgård. Huset blev bygget i 1899 af en gårdejer *Mads B. Knudsen* fra *Taastrup Valby*. Bemærk det meget smukke murstensmønster under taget, der afslører, at huset med den moderne facade stammer fra 1890'erne. I 1909 overtog **H. Jessen** Købmandsgården. Den blev siden den største af Taastrups tre store købmandsgårde. Den lukkede i 1978.

13. Urmager (*Taastrup Hovedgade 81*).

Bemærk det gråsorte hus på den anden side af Taastrup Hovedgade, der ligger ved siden af *Hunecksminde*. Det kaldes *Dagmarhus*. Her har altid været guldsmed. Sjovt nok har guldsmeden altid heddet *Poul*. Fra 1901-36 hed han *Poul P. Andersen*. Fra 1936-81 *Poul Trolle*. Og fra 1981 *Poul Henning Larsen*.

Gå over gaden, da du får meget mere ud af at se husene fra den modsatte side af gaden.

14. Typisk håndværkerbolig (*Taastrup Hovedgade 58*).

Huset er bygget i 1880 og er et godt eksempel på, hvordan håndværkerne førhen boede på Køgevej. Huset blev bygget til tre håndværksfamilier, med værksted i både kælder og stueplan, mens der var bolig i stueplan og på 1. sal. I dag står der *Møbelpolstring*, *Taastrup Rens* og *Mona mode og sko* på facaden.

Ligesom handelsgaden vidner om den nye forstad, så gør det moderne arkitekttegnede nabohus det, hvor *Taastrup Apotek* holder til. Det er tegnet af arkitekt *Kim Utzon* og er velfortjent blevet prisbelønnet.

Prøv at fokusere på de gamle huse bag de moderne forretningsfacader. Taastrup Hovedgaden **83** og **85** er fx begge fra 1913

15. Slagter (Taastrup Hovedgade 66).

Slagteren, der ligger på hjørnet, ligger i et

gammelt hus fra 1904. Interessant er det, at hjørnebutikken de sidste mange år har rummet en slagter

16. Taastrup Biograf fra 1927.

Gå et smut ned ad *Fredensvej*. I det farvestrålende hus, hvor **TAS, Taastrup Amatør Scene**, holder til i dag, lå fra 1927 Taastrup

Bio. Årstallet ses på facaden.

Fortsæt ned ad Taastrup Hovedgade.

Bemærk, at der bag *Taastrup Hovedgade 68* moderne facade skjuler sig et gammelt gult hus. Huset er fra 1900 og var oprindeligt en dyrlægebolig. Nyd også stationsbyens ældre huse på den anden side af gaden. Taastrup Hovedgade **87** er fra 1927, nr. **89** fra 1900 og nr. **91** fra 1910.

17. Bahnson (Taastrup Hovedgade 70).

Det flotte hus blev bygget i 1900 af *Hugo Dorph* (*Dorphs allé* er opkaldt efter ham. Han var en af stationsbyens store mænd, der i 1925 byggede en konfektionsfabrik med 350 ansatte på Selsmosevej). Dorph solgte huset til *Magasin du Nord*. De kaldte forretningen "*Vett og Wessel-udsalg*"

I 1932 købte *Bahnson* forretningen. Da de samarbejdede med *Magasin* fra 1932-1950'erne, fik de lov til at kalde forretningen for *Magasin – Taastrup*. Siden har forretningen båret familiens navn. Det er tredje generation, der har forretningen i dag.

Historiske byvandring i Høje-Taastrup Kommune: Taastrup

Nyd også nr. **74**, hvor *Taastrup Vinhandel* holder til i en smuk bygning fra 1900. Og på den anden side nr. **95** og **97** begge fra 1900 og nr. **99** fra 1894.

18. Bernhagen

(Taastrup

Hovedgade 78).

Længere nede ad vejen ligger

Bernhagen i et

hus fra 1920. I 1937 havde Bernhagen åbnet et skrædderi nær Taastrup Nykro. I 1939 overtog han dette hus og indrettede Taastrups største skrædderi her. I stueplan var der dengang forretning og et lokale, hvor tøj blev presset. På 1. sal sad 16 skræddere og syersker, mens familien selv boede på 2. sal. Omkring 1956 blev forretningen omlagt til konfektionsvarer. Forretningen ejes i dag af tredje generation. Bemærk det sorte tag på det gamle hus bag den moderne facade.

19. Taastrups andet rådhus

(Taastrup

Hovedgade

88). Huset er fra 1938 og er tegnet af arkitekt *Theodor Pedersen*. Det rummede indtil begyndelsen af 1980'erne **Høje-Taastrup Kommunes rådhus**. Siden fungerede det en årrække som domhus, indtil **Taastrup Bibliotek** flyttede ind i huset. På pladsen foran biblioteket ses små springvand, der springer direkte fra belægningen. Pladsen er gadens største plads. Ved festlige lejligheder fjernes bilerne fra gaden, og en scene opsættes her. Gå ned ad *Gasværksvej*.

20. Høje-Taastrups først kommunekontor eller rådhus fra

1908 (*Gasværksvej 3*).

Huset er lille, men dog et hus der vidner om, at Høje-Taastrup Kommune i 1908 byggede et hus til Sognerådet. Bemærk

at der står *Høje Thorstrup* på huset. Navnet, Taastrup, har gennem tiden været stavet på mange forskellige måder. På facaden står der to årstal. Året 1908 refererer til det år, huset blev opført. 1928 til det år, hvor huset blev udvidet. På den anden side af gaden ses et grønt område. Her var der tidligere en meget flot **rådhuspark**.

Førhen var det her, man samledes. Der er en

Tekst og nye foto: Else Trier, 2022

mindsten over stationsbyens store årlige fest, Børnehjælpsdagen, der dengang kunne samle 40.000.

21. Vandtårn og gasværk fra 1908

Det høje tårn er stationsbyens gamle **vandtårn** fra 1908. På

den tid lå der også, som gadenavnet antyder, et gasværk her.

Bag det gamle vandtårn ses en moderne skulptur af billedhuggeren *Steffen Lüttge*, der hører forstads kommunen til. Det er en forstørret udgave af den kulturpris, som Høje-Taastrup Kommune har uddelt siden 1993.

Gå tilbage til Taastrup Hovedgade.

Nyd stationsbyens gamle huse, fx nr. **103** fra 1910, nr. **117** fra 1900 og nr. **119** fra 1928. Selvom mange huse er nye, slutter gaden med et hus fra stationsbyens tid, nemlig nr. **102** fra 1928.

22. Borgerskolen 1901

Stationsbyen Taastrup sluttede ved skolen. Skolen er en interessant overgang fra stationsbyen *Taastrup* til landsbyen *Taastrup Valby*, hvis jord Taastrup er bygget på. Den gamle landsbyskole i Taastrup Valby (*Skolevej 46*) blev lukket i 1901 og flyttede op i denne nye bygning. Samtidig skiftede skolen navn og kom, helt i trit med den nye købstadsånd, til at hedde *Taastrup Borgerskole*. Siden fik den også real-skole med, ligesom byens privatskole på Elme Alle 17 fra 1905. Borgerskolens ældste bygning rummede oprindeligt 4 klasser, en stor lejlighed med tre stuer til skoleinspektøren i stueplan og en mindre lejlighed til en lærer på 1. sal. I dag holder kommunens tandreguleringsklinik til her. Nyd den smukke facade. Bemærk, at der oppe under taget står '*Høje Taastrup Kommune*'. På siden står årstallet 1901.

Vil du se resterne af landsbyen *Taastrup Valby*, så scan QR-koden, vælg *Historisk Byvandring, Taastrup Valby*. Fortsæt ned ad *Skolevej*. Start den nye byvandring ved punkt 8 og slut ved punkt 7. God fornøjelse!

